

Posudek diplomové práce Jitky Holubcové
Anglicismy v jazyce mladých Québécovců
(PF JU České Budějovice, 2006, 88 stran + příloha)

Diplomandka ve své práci zkoumá anglicismy v jazyce mladých Québécovců (či spíše obyvatelů příhraničního města Cornwall provincie Ontario), a to z hlediska jejich reálného úzu a z hlediska postojů zkoumané skupiny mluvčích k jazyku.

V teoretickém úvodu se diplomandka stručně zabývá historií kanadské frankofonní lexikografie a lexikologie, historií a současností jazykové situace ve frankofonní Kanadě, poté se věnuje otázce jazykové výpůjčky obecně a z obecného sociolingvistického hlediska vykládá problematiku postojů mluvčích k jazyku. Pokud jde o jazykově-historické informace, je výklad diplomandky svou strukturou, obsahem i rozsahem zcela postačující. V případě výkladu o jazykové výpůjčce bych ovšem uvítal méně povrchní a podrobnější zpracování otázky. Jednotlivé definice jevu, které diplomandka cituje by bylo vhodné kriticky představit a lépe syntetizovat, např. dosti neorganicky se v textu jeví začleněna definice anglicismu od M. Perniera. Rovněž definice anglicismu, kterou diplomandka na str. 14 uvádí na základě definice Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage) „un anglicisme est une forme d'emprunt linguistique ou le parler A est le français et le parler B, la langue source, est l'anglais“ je velmi zjednodušující, neboť anglicismy se vyskytují ve všech jazycích, nikoli jen ve francouzštině, čili věta „le parler A est le français“ je irelevantní. Rovněž popisy adaptace výpůjčky na různých úrovních jazykového systému by vhodné trochu rozvést či vyjádřit více explicitně - např. stať o sémantické úrovni či popis jednotlivých stádií výpůjčky (termín *xénisme* bývá zpravidla užíván v rámci tří stádií – *xénisme* – *pérégrinisme* – *emprunt*, je tedy žádoucí uvést všechna tato tři stádia a ne pouze nekontextuálně jedno z nich). Čtvrtá kapitola o jazykových postojích je také dle mého názoru příliš stručná. Problematika je to velmi zajímavá a určitě by si zasloužila detailnější popis, s využitím odborné literatury a s uvedením do vztahu ke zkoumané sociální skupině. Diplomandka by se tak v odborné literatuře mohla inspirovat i při vyhodnocování údajů z dotazníků.

V praktické části pak diplomandka zpracovává údaje ze dvou typů dotazníků distribuovaných respondentům ve věku 14-18 let na jedné cornwallské škole. Fakt, že se v rozporu s názvem práce nejedná o québecké město nepovažuji za závažný vzhledem ke geografické poloze Cornwallu.

První dotazník má za cíl zmapovat a zhodnotit reálný úzus vybraných anglicismů. Hned na úvod je třeba učinit kritickou poznámku ohledně výběru lexémů, které diplomandka do svého výzkumu zařadila. Hlavním kritériem je v podstatě více či méně arbitrární rozhodnutí diplomandky, zda anglicismus, který zaregistrovala v každodenní konverzaci je zajímavý pro její výzkum či nikoli. Pokud není přesněji vymezena sémantická oblast nebo oblast zdroje excerptu (což je vždy pro výzkum tohoto typu žádoucí), hlavním kritériem by měla být novost lexému, formální či popřípadě sémantická, tzn. jeho neatestovanost ve dosud publikovaných lexikografických pracích. Nejeví se mi tedy jako příliš vhodné do dotazníku zařazovat slova jako *job*, *leader*, *look*, *gadget* či *t-shirt* atestované ve francouzském slovníku Petit Robert a považované za stabilně integrované do lexika metropolitní francouzštiny vesměs od poloviny 20. století. Zajímavé by bylo rovněž podrobněji analyzovat morfologickou stránku sloves ze seznamu (str. 65). Jestliže některá slovesa by mohla být považována za vytvořená francouzskou produktivní derivací typu N + er → V, např. *brunch* – *bruncher*, jiná jsou jako slovesa již vypůjčena (*performer*, *downloader*, *freaker*) a přípona –er je pouze znakem slovesa, nikoli derivační příponou v pravém slova

smyslu. Vzhledem k tématu práce by si diplomandka rovněž mohla položit otázku, nakolik jsou jí zkoumané anglicismy typické pro mládež frankofonní Kanady zejména ve vztahu k francouzským mluvčím. Co míní diplomandka výrazem „emploi fautif“ (str. 21 et sqq.)?

Přesto dotazník určitě přináší cenné poznatky. Je třeba vyzdvihnout zejména to, že se jedná o autentickou sondáž, která přináší originální, primární informace.

Druhý dotazník přináší velmi zajímavé a dle mého názoru cenné informace týkající se postojů mládeže k vlastnímu jazyku, potažmo jejich frankofonní identity. Diplomandka dokázala odpovědi úspěšně interpretovat a souhrnně zhodnotit. Jak jsem již poznamenal výše, uvítal bych zde hlubší vhled do sociologické problematiky vyhodnocování postojů.

Práce je psaná francouzsky, její jazykovou úroveň hodnotím jako velmi slušnou, místy se vyskytují chyby lexikální (výraz *thèse* užíváme spíše pro doktorské práce, diplomové práce překládáme jako *le mémoire*), morfologické (častá absence shody např. str. 5, 6, 19, 22, aj.), nepřesnosti v syntaktických konstrukcích (např. anakolut ve větě „la motivation pour l'emploi des emprunts...“ na str. 16).

Přes uvedené připomínky splňuje práce požadavky na diplomové práce kladené. Doporučuji ji k obhajobě se známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích dne 21. května 2006.

Mgr. Ondřej Pešek, Ph.D., v. r.